

Mi bomo strnili
delavstvo...

Desetletje so se prizadevali nasprotniki pravega krščanskega socialnega gibanja, zlasti naši marksisti, združiti slovensko delavstvo v enotne vrste. Neprestano so povdarjali, da je po zgledu kapitalistov treba strniti sile proletarcev.

Kapitalist na naših tleh je bil običajno priseljenec iz tujih krajev. Iskal je pri nas samo materialnega dobička, samo svojo obogatitev. Pri njem se je učil tisti redki izbranec iz naših lastnih narodnih vrst, ki se mu je posrečilo osredotočiti v svojih rokah toliko pridobitnih sredstev, da je ustvaril med nami podjetje z morda nekaj stotin naših delavcev. Hlatal je tudi ta po ogromni večini samo za rastjo svoje gospodarske moči in je šel brezobzirno preko vsega, kar ga je pri tem oviralo. Ta njegov najvišji smoter ga je zato iztrgal duhovno iz narodne celote in ga strnil z priseljenim tujcem v eno nerazdružljivo napadalno vrsto. Naše podjetništvo je bilo zato na splošno brezнародno in breznačelno. Na tej osnovi je bilo in je še danes enotno v borbi za rast in za dvig svoje moči.

Kapital je imel tako le en cilj, bil je enoten v svojem nastopu, enoten v izkoriščanju in izrabljanju naših narodnih delavnih sil. Napram tej strjenosti naj bi nastopil strnjen delavski stan. Kakor podjetništvo, naj bi tudi on zavrnil vso notranjo povezanost s preteklostjo svojega naroda. Šel naj bi preko neprecenljivih verskih in nravnih vrednot v borbo za obrambo skupnih materialnih koristi. Marksisti so vedno povdarjali, da jih vse drugo nič ne briga, da hočejo za delavstvo priboriti le večji kos kruha. Samo zunanje blagostanje delavskega stanu naj bi bilo tako njihov cilj.

Delavstvo samo pa se svojemu narodu ni izneverilo. Delavci v svojih srcih nravnih in verskih vrednot niso tako prezirali, kakor je to na splošno delal stan podjetnikov. Nekako podzavestno so čutili, da jih prav isto stališče, ki je podjetništvu pomagalo do izkoriščanja delavskega stanu ne bo osrečilo. Niso zato verovali v odrešilno moč marksističnih fraz in marksističnih voditeljev. Niso sprejeli njihove breznačelnosti in odklonili so marksistično kulturnobojnost. Delavske vrste se v boju s kapitalom za svoj pravični delež niso strnile v marksizem v eno skupno bojno vrsto.

Na skrivaj, prav v dnu duše vseh delavcev pa je vendar vedno žvela tiha želja, da bi nasproti združenemu nasprotniku mogli postaviti združeno svoje sile. Bilo jih je dokaj, ki so v danem položaju smatrali za neizbežno borbo dokončnega obračuna med podjetništvom in med delavstvom. Mislili so, da morajo brez ozira na skupnost, razred delavstva voditi zoper razred podjetništva, dokler zadnji ne izgine s sveta. Tisočkrat oguljofani delavec je kaj rad prislunil brenkanju na te strune in je mislil ter celo druge učil, da je to pravzaprav zahteva prave narodnosti pa tudi resničnega krščanstva. Tako daleč je šel, da je v svojem pojmovanju spasil pojav Kristusa in mu nadel masko pravega razredno bojnega proletarskega agitatorja. Drugi, večina, pa so nosili v svojem srcu prepričanje, da je to mišljenje zgrešeno in so želeli strjenosti in enotnega nastopa delavskega stanu na čisto drugih temeljih, na tistih, ki jih je zavrgel brezнародni in brezverski kapitalizem. Čutili so, da je težnja po enotnem nastopu stanu zdrava in verovali so, da mora končno tudi zmagati. Vendar pa ta zmaga naj ne pomeni uničenja drugih stanov, naj se ne izvrši v znamenju moritve in splošnega prelivanja človeške krvi, ampak mora zmagati v znamenju zdrave razsodnosti, da je stanovom potrebno sodelovanje in soglasja. Če se kateri stan protivi, ga je k temu treba z zakoni prisiliti. Napram razredno-bojnemu stališču in napram cilju brezrazredne družbe se je začelo uveljavljati čimdalje bolj to drugo stališče združevanja stanov v stanovsko družbo.

Kakor je marksizem hotel uveljaviti za svojo zmago nasilje nad nasprotnikom, tako je nasilje uveljavljeno tudi v svojih lastnih vrstah. Gorje delavcu, ki mu ni

Zaključek I. tečaja strokovne šole DZ

Kakor znano, se je 15. januarja t. l. pričel redni pouk na Strokovni šoli Delavske zbornice v Ljubljani. Šola je vzbujala pozornost še predvsem zato, ker gre za prvo tovrstno šolo v državi, ki se ji je marca meseca t. l. pridružila istovrstna šola DZ v Zagrebu. V soboto 16. p. m. so učenci Strokovne šole polagali završne izpite, ki so zelo dobro uspeli. S tem je bil zaključen I. učni tečaj Strokovne šole DZ.

Strokovno šolo DZ je posečalo 27 učencev, od katerih so bili 3 izredni. Vsi ostali pa so stanovali v skupnem šolskem internatu. Na šoli je bilo 4 do 6 ur dnevnega pouka. Učna tvarina je obsegala 18 predmetov, ki so bili razporejeni v pet skupin: vzgojne osnove (krščansko-nravsvena delavska vzgoja, narodna delavska vzgoja), temeljni kulturno-socialne izobrazbe) zgodovina socialnih gibanj, sodobna kulturno-socialna gibanja), socialna gospodarska izobrazba (javno pravo, narodno gospodarstvo, gospodarski viri in struktura Slovenije, glavni gospodarski problemi Slovenije, socialna zakonodaja, zasebno delovno pravo, veliki socialni problemi Slovenije, ustroj in namen Delavskih zbornic), strokovna izobrazba (namen, vodstvo in akcijska tehnika strokovnih organizacij, delavsko združništvo) in pomožni predmeti (slovenščina, dopisništvo, govornišstvo itd.)

Učna snov je bila torej zelo razsežna, pa lepo organizirano. Internat in šolski sestav pa sta uspela izgraditi iz mladih delavskih fantov pravo učno-vzgojne delovne skupnosti, ki je bila simbolično izražena v dejstvu, da je

bil prefekt šolskega internata izbran izmed fantov samih.

Šolsko vodstvo in predavateljski zbor (16 predavateljev) sta pod strokovnim vodstvom dr. Cirila Žebota v šolo vložila mnogo ljubezni, razumevanja in skrbi. Zaradi tega je drzno tvegani poizkus prve šole za vzgojo in izobrazbo mladih strokovnih delavskih voditeljev uspel nad vse pričakovanje. Tega niso dokazali samo završni izpiti, ki so se vršili pred sedemčlansko komisijo, sestavljeno iz šolskega vodstva in predavateljskega zbora, marveč obudovanj vredna vestnost in vztrajnost, s katero so ti mladi delavski fantje iz vseh vetrov slovenske domovine dva meseca sodelovali v šolski delovni skupnosti.

Ob šestih so vstajali, nato telovadili, opravili vsako jutro v internatni kapeli skupno jutranjo molitev s kratkim verskim nagovorom, zajtrkovali, nato pa ob osmih začeli s poukom. Štiri do šest ur pouka, kratek sprehod, nato pa učenje, po večerih pa praktične vaje, aktualna predavanja ali pa zopet študij. Človek bi ne verjel, da ima delavska duša, komaj se je odtrgala od svojega trdega poklicnega dela, toliko zdravega smisla za svojo duhovno vzgojo ter umsko izobrazbo. Prvi tečaj Strokovne šole DZ nas je prepričal o veliki resnici: Slovensko delavstvo hrepeni ne le po socialni obnovi, temveč z enako silo ali pa še s silnejšo strastjo teži po duhovno-kulturni osvoboditvi.

Da bi slovenska javnost slišala govore teh delavskih fantov, ki so jih imeli ob večernih govorniških vajah, da bi brali njihove pismene naloge o

najbolj resnih problemih slovenskega duhovnega in socialnega življenja, pa bi večkrat drugače presojali slovenski delavski stan.

Teoretičnemu pouku v Ljubljani bo sledil praktičen del šole na terenu. Vsak učenec bo moral uspešno izvesti posebno praktično nalogo, premišljeno izbrano prav zanj, računajoč s posebnostmi njegovega delovnega in socialnega okolja. Šele po opravljenem praktičnem delu šole bodo učenci prejeli zaslužena izpričevala.

Sedemindvajset mladih slovenskih delavskih fantov se je vrnilo na svoje domove, v svoje revirje, v svoje tovarne, med svoje delavske tovariše. Sedemindvajset apostolov duhovnega prerodenja, kulturnega osvobođenja in socialne obnove slovenskega delavskega stanu. Bog naj spremlja te fante in naj blagoslovlja njihovo veliko delo, ki jih čaka, ki pa so si ga prostovoljno naložili in ga posvetili z dano obljubo in zavezo da »bodo po dovršenih šoli pridobljeno znanje in izurjene sposobnosti z veseljem in ljubeznijo posvetili svojemu delavskemu stanu, njegovi moralni in gmotni dobrobiti«. Pa ta žrtev je bila sama iz žrtve porojena: dvomesečna odpoved svojemu skromnemu delavskemu zaslužku in še cel niz žrtev, ki jih ve ceniti le, kdor je v teh dveh mesecih s temi fanti sodeloval.

Slovenski Delavski zbornici pa, ki je pod svojo novo upravo to središče slovenske delavske obnove ustvarila, pa k temu prvemu uspehu na tej novo izsekani poti iskreno čestitamo, upamo, da v imenu vsega slovenskega ljudstva.

Rdeči proti enotni akciji stavbincev

ZZD ZA ENOTNOST.

Stavbinsko delavstvo se je zato naveličalo marksističnega terorja in njihove absolutne oblasti nad to stroko delavstva ter jim je pričelo obračati hrbet. Zlasti je lansko leto to delavstvo začelo prestopati v organizacijo ZZD ter je v njenih vrstah skušalo doseči uspehe v svojih upravičenih zahtevah. ZZD je šla zanje tudi povsod iskreno na delo ter se je ves čas trudila, da bi izredne razmere bojnega časa okrog nas parirala s svojimi akcijami. Kjerkoli je mogla je za svoje člane stavbince, pa tudi za stavbince nečlane uspešno posredovala. Mnogi so bili tako po njenem prizadevanju deležni v polpreteklem času izrednih podpor pri naši Delavski zbornici, mnogi tudi pri Borzi dela. V glavnem pa se je naša organizacija ves čas prizadevala, da bi vse strokovne organizacije združene pod vodstvom Delavske zbornice enotno nastopale v borbi za čim bolj ugodno novo kolektivno pogodbo. Videla je potrebo take pogodbe in je smatrala, da je nujno potreben enoten skupen nastop proti takemu nasprotniku. Žal, pravega razumevanja nismo našli in ob vsakem kričanju o skrbi za enotnost delavstva v mezdni akcijah s strani nasprotnikov, zlasti pa marksistov nismo uspeli.

STALIŠČE DELODAJALCEV.

Graditelji so znali zase izrabiti vprašanje borbe proti šušmarstvu, vprašanje doplačil že sprejetih javnih del ter neenotnost strokovnih pokretov. Ob hitrem porastu draginje, ki po uradnih statistikah izpričuje 20 do 30% dvig cen življenjskim potrebščinam, so zato

pri privatnih delih nuditi delojemalskim organizacijam le pavšalen povišek 25 p na uro, pri javnih delih pa ničesar. Tam imajo sklenjene pogodbe, so dejali in ne morejo ničesar primakniti delavstvu. Tam imajo že določen pribitek, se to pravi in od tega ne morejo delavstvu nič dati. Nočejo priznati, da je radi sožitja ob izrednih prilikah treba, da oba partnerja doprineseta svoje žrtve.

Našemu delavstvu je znano, da smo se mi ves čas trudili, da bi na pristojnih mestih zagotovili pobijanje šušmarstva med gradbeniki in da bi dosegli z ozirom na potrebno zvišanje delavskih mezd pri javnih delih gradbenikom dodatna doplačila. Naša Delavska zbornica, Centralno tajništvo Delavskih zbornic in mi po svojih zastopnikih in prijateljih v Beogradu smo rešitev teh dveh vprašanj opetovano urgirali. Žal, doslej še nismo uspeli.

Delavstvo ponudb delodajalcev glede mezd ob sedanjih draginjah ni moglo sprejeti. Pri starih mezdah živeti niso mogli ni pošteno. Še enkrat smo zaprosili Delavsko zbornico za sklicanje skupnega posveta vseh strokovnih organizacij. Ta posvet naj bi soglasno določil skupno borbo vseh strokovnih pokretov in vsega stavbinskega delavstva z njimi za uveljavljanje svojih pravic. Določil naj bi enotne smernice in enoten postopek ter solidaren nastop vseh stavbincev za doseg pravične kolektivne pogodbe.

POTREBNA JE AKCIJA.

Delavska zbornica je tozadevno anketo sklicala za 26. marec in so se je udeležile vse štiri v poštev prihajajoče (Nadaljev. na 2. str.)

Rdeči proti enotni akciji stavbinecev

(Nadaljevanje s 1. strani!)

strokovne organizacije. Tu se je skušal dobiti pristanek vseh organizacij za enoten nastop, ki bi edino še mogel prav rešiti interese gradbenega delavstva. Nihče ni mogel verjeti, da bi ob takem položaju, kakršen v resnici je, za gradbeno delavstvo, katera prizadetih organizacij hotela in mogla skupen nastop odkloniti in onemogočiti. Saj taka odklonitev ne pomeni nič drugega, kakor v odločilnem trenutku pustiti interese delavcev ob strani, predati jih radi kakršnih koli manj važnih zadev. Na anketi Delavske zbornice je bil določen točen načrt in domnevno pismeno pristanek strokovnih organizacij najkasneje do 29. marca. V soboto dne 30. marca pa smo dobili od Delavske zbornice značilno pismo, v katerem nam zbornica sporoča, v naše veliko začudenje, da kdo upa tako neženirano preko koristi stavbinskega delavstva, sledeče pismo:

DELAVSKA ZBORNICA V LJUBLJANI

Jugoslovanska strokovna zveza,
Narodna strokovna zveza,
Zveza združenih delavcev,
Savez gradjevinarskih radnikov,

Ljubljana

Na razgovoru predstavnikov strokovnih organizacij, podpisnic kolektivne pogodbe

Za boljšo bodočnost vajencev

V svrhu boljše zaščite gmotnih, socialnih, kulturnih in moralnih interesov vajencev, se je pri Delavski zbornici na iniciativo ZZD ustanovil poseben odsek, ki bo skupno z določenim referentom zbornice skrbel za čim boljše doseg zgoraj navedenih namenov. Zbornica bo s tem svojo dosedanja skrb za zaščito vajeniških interesov znatno povečala, s posebnim oziranjem na dejstvo, da se temu delavskemu naraščajočemu godijo silne krivice, ki nujno kličejo po pomoči.

Zbrano gradivo o higijenskih, zdravstvenih, socialnih zaščitnih in gmotnih razmerah vajencev, nam dovolj jasno priča o potrebi nujnih in temeljitih ukrepov. V naši javnosti se je sicer že mnogo govorilo in pisalo o nezdružljivih vajeniških razmerah. Žal le, da se s strani poklicnih faktorjev pogreša temeljitih in učinkovitih ukrepov, ki naj bi dovolj močno posegli v te nezdružljive razmere vajencev. Ne sme se smatrati, da je ta socialna bolezen zadeva samo vajencev in delavstva, temveč je to še važnejša zadeva našega gospodarstva in naše države same. Prav tako se ne sme prezreti, da iz vajeniškega naraščaja raste močna armada bodočih strokovnih delavcev, od katerih največ zavisi gospodarski uspeh naroda.

Zato ni in ne sme biti vseeno v kakšnih razmerah raste, živi in se usposablja ta delovna armada, kakor tudi ni vseeno, če bo ali ne bo zadostno usposobljena, da prevzame težke naloge dela, ki vsak hip zahteva večjo sposobnost delavca.

Občni zbor antikomunističnega komiteja

Vršil se je IV. redni občni zbor antikomunističnega komiteja naše države ter je občnemu zboru prisostvoval tudi g. Adalber Kunon, referent antikominternega za jugovzhodno Evropo.

V svojem poročilu komiteje navaja, da je priredil večje število predavanj, izdal nekoliko publikacij in letakov v več tisoč izvodih. Občni zbor je ugotovil, da so komunisti poleg intelektualnega dela razvili tudi veliko aktivnost na samem terenu.

Vedeli smo, da agenti boljševizma raje operirajo z živimi ljudmi, kakor s teorijami.

Občnemu zboru je prisostvoval tudi zastopnik Jugorasa in je komiteje imel priliko, da se spozna z borbo na terenu proti tujim agentom, katere vodi Jugorasa med delavstvom. Komite se bo iz takih poročil mogel gotovo naučiti mnogih koristnih stvari. Boj namreč ne sme ostati pri samih publikacijah in predavanjih brez sodelovanja delavskih množic. Sam nasprotnik nam dokazuje, kakšnih metod se moramo v tem boju poslužiti. Zastopnik Jugorasa je dejal, da se ta boj ne sme preobrniti v ceneno gosposko reklamo, ki na stvarnost zelo slabo vpliva ter, da je potrebno, da se vspostavi enotnost delovanja po načrtu, kar bo gotovo imelo boljše uspehe.

za stavbno delavstvo, ki se je vršil dne 26. III. 1940, je bila dana iniciativa za ustanovitev akcijskega odbora vseh strokovnih organizacij stavbnega delavstva, ki naj bi:

1. organiziral v večjih centrih (Ljubljana, Maribor, Kranj) skupna manifestacijska zborovanja stavbnega delavstva in
2. vodil enotno akcijo za doseg upravičenih zahtev stavbnega delavstva, zlasti pa za porast te draginje odgovarjajoče zvišanju plač za vsa stavbna dela (javna in privatna.)

Narejen je bil tudi načrt o načinu izvedbe akcije, ki še najbolj odgovarja današnjim razmeram in ima veliko izgleda na uspeh.

Strokovne organizacije:

Jugoslovanska strokovna zveza,
Narodna strokovna zveza,
Strokovna zveza gradbenega delavstva ZZD

so dale svoj pristanek na ustanovitev akcijskega odbora in takojšnjo izvedbo načrta. Savez Gradjevinarskih radnikov pa je sodelovanje na skupnem zborovanju odklonil s sledečo motivacijo:

»Savez je na svoji seji št. 97 že dne 4. III. 1940 sklenil, da skliče v Ljubljani na dan 7. IV. 1940 zborovanje stavbinskega delavstva in seta sklep izvrši. V to svrhu je vse potrebno že ukrenjeno. Ker se bo to zborovanje vršilo in ker je ZZD tudi že izvršila zborovanje za stavbno delavstvo, ne vidimo možnosti za skupno zborovanje.«

Sporočamo gornja stališča vsem organizacijam stavbnega delavstva z vabilom, da izvajajo iz njih primerne ukrepe v korist stavbnega delavstva.

Podpisana zbornica smatra, da bo le z enotnim nastopom mogoče zaščititi ogrožene interese stavbnega delavstva, vsaka cepitev sil pa bi zamogla imeti za stavbno delavstvo najtežje posledice.

V svrhu definitivne odločitve sklicujemo ponoven posvet predstavnikov strokovnih organizacij stavbnega delavstva, ki se vrši v naših prostorih v torek 2. IV. 1940 ob 10 uri.

Vabimo vas, da se tega sestanka zanesljivo in točno udeležite.

Ljubljana, dne 30. marca 1940.

predsednik: Kozamernik Viktor, I. r.
tajnik v. z.: Preželj France, I. r.

Univerza proti komunistom in framasonom

Znano je, da na beograjski univerzi številčno prednjačijo med akademiki komunisti. Ti izrabijo vsako priliko, da pod raznimi varljivimi gesli delajo med akademiki in v javnosti boljševiško propagando. Tako se je zgodilo tudi te dni, da so sklicali pod firmo »mirovnega kongresa« na beograjsko univerzo zborovanje vseh jugoslovanskih akademikov. Tudi ta »mirovni kongres« naj bi služil prevratni komunistični akciji.

Ko je to povabilo prišlo v Ljubljano in so za njega zvedeli naši akademiki, je med njimi vstal pravi vihar ogorčenja. Naši akademiki so se zato v kratkem času v stotinah zbrali na ljubljanski univerzi in tam energično protestirali proti poizkusom beograjskih akademikov ter se izjavili odločno za brez-kompromisno borbo proti komunistom in njihovim podpornikom framasonom. Siti večnega izigravanja javnosti po framasonih in komunistih z raznimi zvanečimi gesli, se niso prav nič pomišljali z vsi doslednostjo zahtevati, da se protinarodna in protidomovinska, v službo boljševizma postavljena akcija beograjskih komunističnih akademikov v kali zatre.

Zbrani akademiki so poslali tozadevno posebno resolucijo Nj. vel. kralju Petru II., Nj. visočanstvu knezu Pavlu, predsedniku vlade Dragišu Cvetkoviću, predsed. senata dr. Antonu Korošču in notranjemu ministru Mihajloviću. Na zborovanju so sprejeli tudi posebno

INDEKS NARODNE BANKE

Indeks Narodne banke se je gibal v trgovini na malo v Ljubljani zadnje mesece tako-le:

Januar 1940	107.9
februar 1940	109.9

Ker je znašal indeks 1. julija 1936 — 84.2, septembra 1939 87.9, je narasla draginja napram prvemu terminu za 27.3 odnosno 30%. Napram drugemu terminu je narasla draginja februarja 1940 za 25.5%.

RDEČI PROTI ENOTNEMU NASTOPU.

Marksistični savez gradjevinarskih radnika tu očito izbegava enoten nastop vsega stavbinskega delavstva. Potem ko je desetletja neprestano oznanjeval, da je rešitev samo v skupnosti in da mora radi te skupnosti delavstvo pozabiti tudi na posebna kulturna gledanja, se je savez rdečih tem svojim naukom sto odstotno izneveril. Samo zato, ker je ZZD že izvršila zborovanje, ne uvidijo marksisti možnosti za skupno delovanje strokovnih pokretov. Zdi se, da se marksisti v tem slučaju držijo načela, da je izgovor dober, četudi ga pes na repu prinese.

DELAVSTVO BO SPREGLEDALO.

Sodrug marksisti nikar ne mislite, da vas delavstvo ne bo izpregledalo. Zato niste za enotni nastop, ker ta zamisel ni zrasla na vašem zelniku, ampak na našem. Zato niste za enoten nastop, ker še smerom mislite, da enoten nastop mora kloniti vaš monopol in vaše diktatorstvo nad stavbinci. Zato niste za enoten nastop, ker stavbince ne privoščite, da bi bili v prvi vrsti za nje odločilni njihovi interesi, ne pa vaši organizacijski. Toda to vam prav nič ne bo pomagalo. Ob tako odločilnem trenutku in ob tako težavnih razmerah rušiti enotnost stavbinecev se ne pravi nič drugega, kakor zapraviti si pravico do njegovega nadaljnjega zastopanja.

Delavstvo bo tako tudi sprejelo vašo odločitev in vam obrnilo hrbet za zmerom. Kdor v teh resnih časih dela tako kakor delate vi, tudi drugega ne zasluži. Nas pa vseeno boli radi teh delavcev, da ste ravnali tako kakor ne bi smeli. Delavci bodo zato trpeli, trpele bodo njihove družine. Če je vam to vseeno, nam ni.

Mi bomo zato šli kljub vsemu v boj, da izvojemo stavbincem njihove pravice, vi tovariši stavbinci, pa si to izdajstvo dobro zapomnite, naj vam bo delo marksistov proti enotnosti delavstva v trajen spomin in strnite se zato v vrstah ZZD, ker le tako bo prej ali slej zmaga vseeno naša.

izjavo, ki se ostro obrača proti početju vseh framasonov, republikancev in komunistov v državi. Proti tem elementom zahtevajo brez obzirno oblastveno borbo. Zahtevajo zanje prisilno delo, razpust vseh prikritih legaliziranih komunističnih organizacij, ustavitve vseh levičarskih listov in publikacij. Pozivajo vso jugoslovansko javnost, da se njihovi borbi za dinastijo, za narod in za državo proti agentom boljševiške kominterne pridruži v skupno borbo.

Mi pozdravljamo neustrašen nastop naših akademikov. Skrajni čas je res da se proti boljševiškim razdiračem nastopi z vso energijo. Dosti nam je, da opazujemo boljševiški »paradiž« drugod, pri nas ga prav nič ne potrebujemo. Z narodnozavednimi akademiki zato korakamo strnjeno v protiboljševiški akciji, svesti si, da je v boju s tem sovražnikom vsaka prizanesljivost in mehkužnost samo v kvar obče blaginje.

Monopolci pri ministru za socialno politiko

Minister socialne politike in narodnega zdravja dr. Srdjan Budisavljević je dne 27. marca sprejel zastopnike monopolskega delavstva Jugorasa pod vodstvom tajnika beograjske Delavske zbornice tov. Ljubomira Mitić-a, ter delegacijo poslušal s pozornostjo, zlasti so ga zanimala vprašanja monopolskih delavcev, kakor število monopolskih delavcev, delovni in plačilni pogoji v monopolskih ustanovah ter položaj penzioniranih monopolskih delavcev.

Tov. Mitić je g. ministra obvestil tudi o higijenskih razmerah, ki vladajo v monopolskih ustanovah, da bi se na licu mesta prepričal o delovnih, plačilnih, zdravstvenih in ostalih pogojih, pod katerimi živijo in delajo monopol delavci. Obenem je tov. Mitić zaprosil g. ministra, da se za rešitev vprašanj monopol delavcev zavzame pri g. mi-

Važne v par vrstah

DOMAČE

Od celokupne površine zasejane sladkorne repe v državi se nahaja v Dunavski banovini 80%.

Jugoslavija je edina država v Evropi, ki nima niti eno državno gledališče v vasi. Čuje pa se, da se bo v tem letu v Beogradu sezidalo gledališče z 1500 sedeži in bo stalo okrog 120 milijonov din. Za idejne skice je bilo izdanih 450.000 din.

V naši državi pride ena šola na 1500 ljudi v Čehoslovaški pa na 800.

Na vsakih pol milijona prebivalcev pride ena šola za osnovne učitelje.

Kartel cementa prodaja povprečno v inostranstvo cement 250.— din za tono, doma pa okrog 800 din.

Za preživljanje ljudi v naši banovini je treba uvoziti iz drugih banovin letno okrog 12.000 vagonov pšenice in koruze.

250 milj din potrebujejo hrvaška mesta za sanacijo svojih letičnih dolgov.

60% Srbov v naši državi je še vedno nepismenih.

Belgrajska občina je izročila sodišču 130 mesarjev vsled podražitve mesa.

Na poziv ministra prosvete nezaposlenim študentom filozofije, katerih je nad 600, da se prijavijo v svrhu učenja na osnovnih šolah, se je prijavilo vseh samo enajst.

Trgovinske zbornice pri nas so od svojega proračuna votirale 1.500.000 din za stroške svojega lista »Trgovinski glasnik«, ki ima nalogo braniti njihove interese.

763.3 milj. din smo v pretečenem letu plačali inozemstvu za proizvode, katere bi lahko izvršila naša domača industrija.

Prvi list za madžarske manjšine v naši državi je izšel pred kratkim. Imenuje se »A nep«.

5.000 ton surovega železa nam je dolžna Nemčija in tri tisoč ton livnega železa.

Kako so naše železnice preobremenjene, kaže ta-le statistika: Na 100.000 prevoznih km pride v Švici 62 ljudi, v Holandiji 59 ljudi, v Italiji 80 ljudi, v Nemčiji 85 ljudi, v Belgiji 42 ljudi, v naši državi pa 149 ljudi.

Kmetstvo prebivalstvo v % v raznih državah: na 100 ljudi pride v Angliji 9, v Belgiji 19, v Bolgariji 83, v Nemčiji 29, v Danski 82, v Italiji 59, v Norveški 29, v Francoski 41, v Holandiji 29, v Švici 31, v Švedski 50, v Madžarski 64, v Kini 60, v Ameriki 33, v Španiji 56, v Japonski 64, v Albaniji 90, v Rusiji 80 in v naši državi 80 ljudi. V Nemčiji ima od 100 kmetkega prebivalstva samo 12 svojo zemljo, 13 kajzarji, 75 pa je delavcev na velikih kmetijah. V naši državi ima od 100 kmetkega prebivalstva okrog 70 izpod 5 hektarov zemlje. Največje blagostanje uživa to prebivalstvo na Danskem. Tam so pridelek, prodajo in nakup organizirali v združnem smislu.

TUJE

V pretečenem letu je bilo uničenih 3 milj. vreč kave. Od leta 1931, odkar se je pričela kava sistematsko uničevati, da so se vzdržale cene, je bilo uničenih preko 60 milj. vreč kave.

V Norveški so drva poskočile v ceni za 16%.

Anglija za prehranjevanje uvaža 75% vseh artiklov. 53% železne rude in 90% raznih mineralnih olj.

V Rumuniji je povišana prevozna tarifa vsem artiklom, ki se izvažajo, za 12—14%.

Japonska uvozi iz inozemstva 60% sirovin za svojo industrijo. 87% železa, 99% bombaža in 99% volne.

V Angliji so od početka vojne skočile cene povprečno za 12%. Ministrstvo kupuje 85% vse uvožene hrane.

V pretečenem letu je Bolgarska imela rekorden izvoz tobaka. Izvozila ga je 34,7 milj. kg v vrednosti 2.5 milijarde leva.

Rumunska vlada je maksimirala cene vsem življenjskim potrebščinam.

nistru financ, ter pri Upravi državnih monopolov in da v kolikor ta intervencija ne uspe, razpiše konferenco zastopnikov monopolskega delavstva Jugorasa ter zastopnikov Uprave državnih monopolov in samem ministrstvu, da bi se na tej konferenci dosegla skladnost v onih vprašanjih, ki to soglasnost niso dosegla na pogajanjih dne 15. in 16. marca t. l. med predstavniki monopol delavcev Jugorasa in Upravo državnih monopolov. Naglasil je, da vsled stališča drž. Uprave državnih monopolov, ki je položaj zelo zaostrela, more priti celo do ustavitve dela v monopolskih ustanovah.

G. minister je obljubil čim izdatnejšo pomoč in naglasil, da bo takoj interveniral pri g. finančnem ministru in Upravi državnih monopolov, ter da bo čimprej obiskal monopolske ustanove.

Naša borba - naša rast

Sv. Lourenc na Pohorju

V naši dravski dolini je mnogo gozdno žagarskih delavcev, ki so raztreseni po žagah in gozdovih. Nihče se ne briga za njihove interese in tudi sami ne vedo, kaj bi začeli. Čujejo sicer o delovanju organizacije, ampak mislijo, da je organizacija samo za delavce v tovarni, njim pa da ne more koristiti.

Tovariši, delavci! Tako mnenje in stališče je popolnoma napačno, kajti ravno tam, kjer je izkoriščanje delovne sile največje, tam je potreben tudi največji odpor in borba. Tam kjer je zaposleno malo število delavcev, si ti sami nikakor ne morejo zboljšati svojega položaja, temveč nujno rabijo organizacijo, ki se za njih zavzame in jih ščiti. Mnogo krivic se jim godi, za katere pa nihče ne ve. Ako se pa organizirajo, vse svoje nevolje sporočijo organizaciji in ta zopet se preko socialnih ustanov in oblasti zavzame za to, da dobijo ono, kar jim po zakonu pripada. Če ste neorganizirani, ne smete tarnati, ker vas nihče ne sliši, kajti na svetu je že tako, da kjer ni tožnika tudi ni sodnika.

Zato tovariši, delavci! Vsi v organizacijo za zaščito naših pravic.

Zg. Šiška

Lep večer nam je priredilo vodstvo naše podružnice prejšnji petek. V novem prostoru, katerega nam je dal na razpolago za stalno uporabo uvidevni posestnik g. Zajec in kateremu gre zato vsa naša zahvala, je Delavska zbornica predvajala prvi film ZZZ pod naslovom: »Nastanek in razvoj ZZZ«. Udeležba na tem večeru je bila več kot častna, kar dokazuje, da se naše članstvo dobro zaveda poslanstva, ki ga mora in ki ga bo izvedla v prid slovenskega delavca celotna naša organizacija.

K posameznim delom filma, v kolikor je bilo potrebno, je pojasnjeval tov. Golob, predvajanje pa je spremljala tiha radijska glasba, tako, da je bil uspeh in užitek zares popoln. Kar neradi smo se po več ko enournem predvajanju razšli.

Redni mesečni sestanek naše podružnice bo v nedeljo 14. t. m. ob 9. uri dopoldne v našem novem prostoru gostilne Zajec na Vodnikovih cestih. Sestanek bo zelo zanimiv, ker pride kot zastopnik centralne brčkone, bivši naš del. poslanec tov. Smersu Rudolf. V interesu našega delavstva je, da se sestanka polnoštevilno udeležimo.

Mislinja

V nedeljo dne 14. aprila bo ob 9. uri dopoldne sestanek naše podružnice. Opozorjamo nanj vse naše člane.

Maribor

Krajevna organizacija ZZZD v Mariboru se je polagoma začela na novo oživljati ter se njen delokrog razširja v vse industrijske obrate v Mariboru. Dasiravno je bil zastoj malo prehud, so se zopet pojavili ljudje, ki se ne strašijo boja ne dela in hočejo poživeti katoliško gibanje med slovenskim delavstvom.

Zato se je mariborska podružnica odločila sklicati občni zbor v nedeljo dne 14. aprila 1940 ob pol desetih uri v prostorih delavske zbornice. Na tem obnem zboru hočemo pokazati, da so v naši organizaciji ljudje, ki želijo še delati za dobrobit delavskega stanu in mu priboriti človeka vredno življenje. Morajo pa biti pri tem soudeleženi vsi pošteni slovenski katoliški delavci, da bodo iz svoje srede izvolili odbor, ki bo delal ne iz sebičnih namenov, temveč za v prid delavstva.

Vsi katoliško misleči slovenski delavci morajo biti na obnem zboru, da vidijo delo naše organizacije in se sami prepričajo, da je naša podružnica voljna vztrajati naprej in priboriti delavstvu pravice, ki mu pripadajo. Naš namen je ohraniti delavstvu že pridobljene pravice in mu priboriti novih, ki mu po božjih in naravnih zakonih pripadajo. Ni in ne bo naš cilj voditi delavstvo v propast in razočaranje, kakor so to delali marksistični voditelji nam nasprotnih organizacij. Sicer je brez pomena razlagati naše delo v bodoče, ko pa imamo že dejanja za seboj in po tej poti hočemo hoditi tudi v bodoče. Dasiravno so nasprotniki našega pokreta prerokovali, da je ZZZD mrtvorojeno dete, ko se je ustanavljala naša centrala in da ne bo ta organizacija zelenecv nikdar mogla v javnost, lahko trdimo s ponosom, da smo in da hočemo biti prava in edina slovenska katoliška organizacija. Mnogo smo že priborili trpečemu delavstvu in še več ter s podvojeno silo hočemo nadaljevati svoje apostolsko delo. Mi zaupamo v svoje bodočnost ter neustrašeno hodimo naprej na končni cilj do zmage, katero bomo upravičeno tudi dobili.

Zato je dolžnost vsakega slovenskega delavca posebno pa članov ZZZD, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno in privedejo s seboj še druge, da se organizirajo v naši organizaciji.

Tovariši delavci: v organizirani moči nam bo mogoče doseči naš cilj in priboriti pravice, ki nam pripadajo. Zato pa se naj vsak pošten slovenski delavec organizira v naši strokovni organizaciji Zveze združenih delavcev.

Delavci, delavke! V slogi je moč, organizirani bomo dosegli svojo zmago. Zato v nedeljo 14. aprila vsi na občni zbor naše organizacije Zveze združenih delavcev v Mariboru.

Topolščica

V nedeljo je imela tudi naša podružnica svoj članski sestanek, na katerem smo iznesli vse naše težave in napravili načrt, da vse delavstvo našega kraja spravimo v našo ZZZD in vodimo odločen boj za zaščito naših pravic.

Zastopnik centralne nam je povedal mnogo zanimivega in poučnega, zlasti kar tiče našega slovenskega delavstva, ki bo moralo pod vodstvom ZZZD voditi težak boj za zboljšanje svojega položaja. Obrazložil nam je tudi kako ZZZD raste in napreduje ter vodi brezkompromisno borbo na vseh frontah delavskega stanu.

Puconci

Ustanovni občni zbor naše podružnice bo v nedeljo dne 14. aprila ob 3. uri popoldne. Vabimo nanj vse naše zavedne delavce.

Jesenice

Občni zbor jeseniške podružnice ZZZD, ki se je vršil v nedeljo dne 7. aprila ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Krekovega doma, je bil prava krona letošnjega uspešnega in zmagovitega razvoja Zveze združenih delavcev na Jesenicah. Zbora se je udeležilo približno 200 zavednih članov organizacije. Tako številno obiskan zbor priredi le redko kaka organizacija. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik organizacije tovariš Markič Matevž. Občni zbor je pozdravil po svojem zastopniku jeseniški župan Tine Markež, bivši poslanec dr. Albin Šmajd in osebo predsednik krajevene organizacije JRZ France Bertonec.

Predsednik Markič Matevž je v svojem poročilu orisal zgodovino, boje, porast in uspehe organizacije v minulem poslovnem letu. Razmah in upliv organizacije se je pokazal zlasti pri letošnjih volitvah obratnih zaupnikov, pri katerih je ZZZD porastla za blizu 100%, in pri prav tako zmagovitih volitvah delegatov Krajevene bratovske skladnice na Jesenicah v mesecu marcu 1940. V teku leta je bilo izvršenih 201 ustnih in 31 pismenih intervencij, od katerih je bilo nekako 90% uspešnih. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da so znašali dohodki podpornega fonda 11.131.—din, izdatki pa 11.038.—din. Pri volitvah je bil izvoljen odbor, v katerem je večina dosedanjih odbornikov, dodanih pa je še nekaj novih, kakor na primer Novak Tomaž in Bergant France.

Zastopnik centralne je v daljšem in nad vse zanimivem izvajanju orisal važnost strokovne organizacije, zmagovit razvoj Zveze združenih delavcev in je tudi nazorno naslikal izginjajočo JSZ. Njegova izvajanja so vzeli zborovalci z največjim navdušenjem na znanje.

Po tako zelo uspelem obnem zboru, ki se je končal ob 11 uri, je sledilo predvajanje zanimivega filma o nastanku in razvoju ZZZD. Nekateri zborovalci so mogli na platnu sami sebe spoznati, ko je film med drugim kazal tudi potek lanskega velikega tabora Zveze združenih delavcev Ljubljani.

Tržič

Podružnica ZZZD v Tržiču priredi v ponedeljek, dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v Našem domu na Skali, zelo zanimivo filmsko predavanje o razvoju in taboru Zveze združenih delavcev v Ljubljani. Ker so tržiške skupine, katere so se tega tabora udeležile prav posebnost v tem filmu, zato nikar ne zamudite te priložnosti. Predava g. Križman Andrej iz Ljubljane. Prijatelji in somišljeniki vljudno vabljeni, za člane pa obveznost.

Trboulje

Na redni seji naše ZZZD, ki se je vršila dne 6. aprila t. l., se je izdelal osnutek pravilnika »Bolniško podpornega fonda«. Na zadnjem obnem zboru krajevene ZZZD je bil sprejet predlog, da se uvede bolniški podporni fond obvezno za vse člane. Obnem je občni zbor poveril odboru naloge, da izdela in pripravi omenjeni pravilnik. Ta pravilnik bo predložen članstvu v razmotrivanje in potrditev

na sestanku, ki se vrši v nedeljo, dne 14. aprila ob 5. uri popoldne v Društvenem domu. Prosimo, da se tega sestanka udeležite vsi člani. Posebnih vabil za ta sestanek ne bo.

Groblje

V nedeljo 14. t. m. ima naša skupina obvezen članski sestanek, katerega se morajo udeležiti vsi naši člani. — Vabljeni so tudi ostali tovariši sosednjih skupin in ostalo delavstvo. — Sestanek je važen. Pride tudi zastopnik centralne. — Začetek točno ob 1/2 10. uri dopoldne v Društvenem domu v Grobljah.

Kresnice

Preteklo nedeljo se je vršil sestanek pri Valentinu Govše v Ribčah. Udeležilo se je 35 članov. Ta sestanek se je vršil le zato v Ribčah, da se ga lahko udeležijo tovariši iz Vel. vasi, Kresnice, Prekra, Dešna, Jesenj, Bitič in Kresniških poljan. Pa na žalost tisti, ki so bili najbolj za to, da se skliče sestanek v Ribčah, se ga niso udeležili. To so delavci iz Vel. vasi, ki še toliko ne morejo žrtvovati, da bi se sestanka udeležili in poravnali zaostalo članarino. Zato, dragi tovariši, se to ne sme zgoditi nikoli več, ker če bomo šli tako nazaj, bomo za vedno izgubljeni. Odvzete nam bodo še tiste pravice, ki jih nam sedaj nudi naša zastopnica ZZZD. Nje se trdno oklenimo in držimo, pa nam bo še upati boljših časov. Tisti pa, ki vas sedaj zapeljujejo, jim pokažite hrbet. Saj ste gotovo že spoznali, da so to agitatorji JSZ, ki vas je samo varala, storila pa ničesar. Še je čas, tovariši, da stopimo skupaj in se oklenemo samo ene organizacije, to je ZZZD, ker le tako bomo dosegli uspehe.

Povabljen je bil tudi govornik iz centralne ZZZD na sestanek, ki pa se ga radi gotovih ovir ni udeležil.

Zato, tovariši, ste vsi vljudno vabljeni na tovariški sestanek, ki se bo vršil dne 24. aprila t. l. pri gostilničarju Valentinu Gorše v Ribčah ob 3. uri popoldne. Udeležite se ga gotovo in še druge s seboj pripeljite! Povabili bomo tov. govornika iz ZZZD iz Ljubljane, ki nam sedaj ne bo odklonil.

Na sestanku je bil sestavljen zapisnik na ZZZD, v katerem smo prosili, da naj ona posreduje za nas z resolucijo na ministra pošte in telegrafa in dr. Kreka ter predsednika Jugorasa. Našo prošnjo so odposlali tem ministrstvom. Podpisalo jo je 36 članov. Na sestanku je govoril tovariš tajnik Franc Zupančič, ki nam je v zbranih besedah orisal organizacijo ZZZD, za kar se mu najtopleje zahvaljujemo. —

Griže pri Celju

Občni zbor naše podružnice ZZZD bo v nedeljo dne 21. aprila ob 9. uri dopoldne. Udeležba za vse člane obvezna.

Viničarji

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU

V nedeljo, dne 7. aprila t. l. se je po rani sv. maši izvršil v šoli redni občni zbor naše krajevene organizacije viničarjev, ki je v vseh ozihih prav dobro uspel. Poročila so bila skrbno sestavljena in sprejeta ter je nadzorstvo dalo odboru zaupnico za njegovo delovanje. V odbor so bili izvoljeni naslednji tovariši: Pinterič Vinko, Simonič Štefan, Vrbanič Maks, Lukman Mihael in Lukman Peter. Občnega zbora se je udeležil tudi g. župan Orešnik Peter, predsednik krajevene Kmečke zveze g. Borko in zastopnik Zveze viničarjev iz Ljutomera tov. Košnik Joža, ki je v daljšem govoru razvil program naše strokovne organizacije. Pristopilo je tudi več novih članov. K besedi se je oglasil tudi g. župan, ki je viničarje opominjal, da naj pritiskajo na svoje vinogradnike, da bodo sklenili službene pogodbe v smislu nove uredbe viničarskega reda. Brez pismenih pogodb ne bo na občini sprejemal nobenih pritožb. Sklenilo se je, da bo organizacija opozorila vinogradnike na njihovo dolžnost, da se pogodbe sklenejo. Pri debati se je opozorilo na ravnanje vinogradnika g. Breznika iz Koga, ki nikakor noče vpoštevati nove uredbe viničarskega reda, plačevati viničarjem po novih določilih, skleniti službenih pogodb ter celo svojim viničarjem brani, da si na občini nabavijo nove poslovne knjižice. Ker je ta vinogradnik zelo vplivna oseba, vpliva s svojim ravnanjem tudi na druge vinogradnike. V takih primerih je organizacija primorana, da bo take vinogradnike brezobzirno naznanila, da se tako zaščitijo zakonita določila viničarjev.

SV. BARBARA V HALOZAH

V nedeljo 7. aprila t. l. se je vršil XIII. redni občni zbor tukajšnje strokovne organizacije viničarjev v dvorani Sv. Kata-

rine ob polnoštevilni udeležbi članov in tudi neorganiziranih viničarjev, ki so pristopili k organizaciji. Med udeleženci smo težko pogrešali našega agilnega tajnika tov. Arbeiterja, ki mu je včeraj umrla žena Terezija ter mu tukaj izrekamo naše iskreno sožalje. Častiti g. župnik Grobler Franc je poslal obnemu zboru pozdrave, ker se osebno ni mogel udeležiti. Govoril je zastopnik Zveze viničarjev tov. Korošec Slavko iz Ljutomera o nalogah strokovne organizacije, nakar se je razvila živahna debata o vseh perečih vprašanjih. V odbor so bili izvoljeni naslednji: Gol Anton, Gabrovec Peter, Kleiderič Franc, Zavec Franc in Arbeiter Mihael. Tovariši! Prav tukaj v tem lepem delu naših Haloških gor, kjer so liki molekovim jagodam nanizane viničarske kočice sredi lepih vinogradov, in kjer se je ohranila kljub tužjevi peti, ki nas je tlačila skozi stoletja, narodna zavest in trdna vera, naj raste in se razvija tudi naša stanovska organizacija!

VINIČARJI V HALOZAH

Kakor drugod, tako se je tudi vršil občni zbor skupine viničarjev na Zavrču. Čeravno je v tem kraju enako zavednosti in smisla za organizacijo med viničarji, vendar je bil občni zbor lepo obiskan. Zapisnik je bil prečitani in odobren. Poročila podana in sprejeta. Pri volitvah je bil sprejet po večini stari odbor z majhno izpremembo. Centralo je zastopal tov. Rozman R., kateri je po izčrpnih točkah občnega zbora podal tudi svoje poročilo.

V kratkih in jedrnatih besedah nam je obrazložil pomen naše strokovne organizacije, obnem pa se dotaknil tudi pomembnejših in za nas nujnih zadev.

Najbolj živahna točka kakor tudi najbolj žalostna pa je bila Uredba o viničarskem redu, katero mnogi vinogradniki še danes nočejo priznati. V tem kraju je še vedno stara pesem, saj tudi ni čuda, ker solastniki teh vinogradov po večini inozemci. Če si pa viničarji sami hočejo najti pravice, ali ako samo prosijo vinogradnika, pa se jim enostavno služba odpove, ne upoštevajoč viničarskega reda, kar na lastno pest in po svoji volji.

Tako se je zgodilo enemu naših najagilnejših članov, ki je kot viničar zaposlen pri ptujskem predjudnem društvu, da mu je bila služba odpovedana.

Ta tovariš je samo s prošnjo in navadnim ponižnim pismom, od katerega imamo prepis, prosil zgoraj omenjeni naslov, da se naj naredi vsaj nekakšna pismena pogodba med viničarji in vinogradnikom in vprašal, ko smo že daleč od 19. julija 1939., ko je uredba o viničarskem redu stopila v veljavo, če sploh mislijo kaj priboljšati na sedanji mezdi 6 din. Prejel je pristren, kratek in jasen odgovor:

»Sporočamo Vam, da Vam odpovemo službo na našem posestvu na Tušek vrhu in Vas pozivamo, da stanovanje, ki ga imate na razpolago, izpraznite do 30. aprila 1940.«

Tako se danes izvaja viničarski red in tako si namišljajo naši gg. vinogradniki, ki imajo reš »pravi socialni čut« do svojih podrejenih in tak ples hočejo imeti z viničarji in njihovimi družinami. Še danes smatrajo viničarja, ki je še itak izrpan do skrajnosti, enakega s številko »1« v ptujskem predjudnem društvu.

Je skrajni čas, da zaidemo na drugo pot, kjer ne bo več teptanja od prilizjenih tujerodcev in izkoriščanja poštenih slovenskih viničarjev.

Svetujemo vsem organiziranim viničarjem, da se dosledno organizirajo, da bomo sposobni in dovolj močni se otrestiti jarma, ki nam ga nalagajo taki in po »socialnem čutu« sorodni izžemalci-vinogradniki, obnem pa slednje vprašamo, kdaj se bodo do polne mere napili in nasitili že itak iz mozgane viničarske slovenske krvi?

Za postajališče Kočna

V zadevi postavitve železniškega postajališča na Kočni, je poslala Delavska zbornica na občine: Jesenice, Koroška Bela, Gorje, Bled, Ribno, Bohinjska Bistrica in Bohinjska Srednja vas v smislu sklepa konference sledeči dopis:

»V zvezi s konferenco, ki se je vršila 19. marca 1940 na Jesenicah v občinski posvetovalnici za postavitev železniške postaje na Kočni, Vas obveščamo, da je podpisana zbornica prešla v zadevi prispevka s strani KID naslednji dopi:

»Pozivno na Vaš dopis opr. št. 10 z dne 20. marca t. l. Vam sporočamo, da je sklenilo naše podjetje prispevati za gradnjo postajališča na Kočni znesek din 30.000.« Ker je podpisana zbornica pooblašena, da nadaljuje akcijo za postavitev postajališča na Kočni, Vas vabimo, da nam sporočite najkasneje v 14 dneh, koliko bi bila pripravljena prispevati Vaša občina, k ostalim stroškom za postajališče, ki znašajo še din 68.000.«

V zadevi prispevka k stroškom za postavitev postajališča Kočna je Delavska zbornica naslovila primerno vlogo tudi na kr. bansko upravo v Ljubljani.

Pravilnik o opravljanju viničarskega izpita

NA OSNOVI § 3. UREDBE O SLUŽBENEM RAZMERJU MED VINOGRADNIKOM IN VINIČARJEM (»VINIČARSKA REDA«) Z DNE 13. JULIJA 1939 (SLUŽBENI LIST ŠT. 338-57) PREDPISUJEM:

Čl. 1.

Pravico delati viničarski izpit imajo osebe obojega spola, ki so stare najmanj 21 let in so bile najmanj tri leta zaposlene pri vinogradniških delih.

Čl. 2.

Viničarski izpit se opravlja pred komisijo, ki jo imenuje ban po določbi § 3. navedene uredbe. Če se prijavi za izpit več kandidatov iz različnih krajev, more ban po potrebi imenovati več komisij.

Čl. 3.

Izpit je praktičen in teoretičen. Snov teoretičnega izpita tvorijo predmeti:

A) iz vinogradništva:

1. Opis ameriških podlag in žlahtnih vrst, ki so našteje v trsnem izboru za dravsko banovino (zlasti lastnosti in kakšno zemljo zahtevajo).
2. Sajenje in vzgoja trte v prvih štirih letih.
3. Rez trte, cepljenje trte na suho in zeleno.
4. Namen kopi in njih pravilna izvršitev.
5. Čiščenje (mandaje) in pletev trte, vez.
6. Rigolanje vinogradov.
7. Opis važnejših boleznih trte (peronospora, rdečega smoda, oidija), njih razvoja in pravilnega zatiranja.
8. Opis važnejših škodljivcev trte (grozdnega sukača, kodravosti trte, kaparja), njih razvoja in pravilnega zatiranja.
9. Gonjenje vinogradov.
10. Selekcija trte.

B) iz kletarstva:

1. Trgatev.
2. Čiščenje in priprava posode.
3. Naprava belih in črnih vin.
4. Pretakanje, dolivanje, čiščenje vina.
5. Napake in boleznine vin in ravnanje z bolnimi vini.

C) iz sadjarstva:

1. Opis važnejših sadnih vrst po sadnem izboru za dravsko banovino.
2. Sajenje, cepljenje, precepljanje, obrezovanje sadnega drevja.
3. Zatiranje bolezni in škodljivcev sadnega drevja.
4. Gnojenje sadovnjakov.
5. Obiranje, sortiranje in spravljjanje sadja.

D) Uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (vinič. red).

Pri praktičnem izpitu mora kandidat pokazati tudi svoje praktično znanje v vinogradniških in sadjarskih opravilih.

Čl. 4.

Izpit se opravlja v dveh delih, in sicer po vremenskih prilikah, prvi del v času od srede februarja do srede meseca aprila, drugi del pa v mesecu maju. V prvem delu se opravlja teoretični izpit skupno s praktičnim, v drugem delu pa samo praktični.

Čl. 5.

Prijavo za opravljanje viničarskega izpita mora kandidat predložiti kraljevski banski upravi najkasneje do meseca decembra. Prijavi mora priložiti krstni list in verodostojne dokaze, da je bil najmanj tri leta zaposlen pri vinogradniških delih.

Čl. 6.

Če kandidat izpolnjuje pogoje čl. 1., mu kraljevska banska uprava dovoli izpit in ga o tem obvesti najkasneje do konca meseca januarja, obenem pa obvesti tudi predsednika izpraševalne komisije za določeni okoliš.

Čl. 7.

Dan in mesto izpita določi predsednik komisije po dogovoru s ostalimi članoma komisije glede na vremenske prilike tako, da mora kandidat pokazati svoje praktično znanje v kar najbolj važnih opravilih v vinogradu in sadovnjaku in pozove kandidata k izpitu.

Čl. 8.

Če kandidat določenega dne iz opravičljivega razloga ne more priti k izpitu in o tem obvesti predsednika komisije najkasneje na dan, ki je bil določen za izpit, se mu določi drug dan za opravljanje izpita.

Kandidatu, ki med izpitom oboli ali je iz opravičenega razloga kako drugače zadržan, da ne more izpita nadaljevati, se določi dan za nadaljevanje izpita.

Razloge v primerih 1. in 2. odstavka ocenja komisija.

Če pa kandidat neopravičeno ne pride k izpitu ali med izpitom neopravičeno odstopi, velja, da je odstopil od izpita in ga mora opravljati šele v prihodnjem letu. O tem sestavi komisija zapisnik, ki ga podpišejo vsi njeni člani.

Čl. 9.

Izpitu morajo prisostvovati vsi člani komisije.

Čl. 10.

Po končanem izpitu odloči komisija z večino glasov o kandidatu: uspehu. Uspeh se ocenja takole: »slab«, »dober«, »prav dober«, »odličen«.

Kandidatov uspeh v prvem delu izpita (čl. 4.) se ocenja posebej, po končanem drugem delu izpita pa odloči komisija o končni oceni.

O prvem in drugem delu izpita sestavi komisija takoj kratek zapisnik, ki ga podpišejo vsi člani komisije.

Čl. 11.

Če pokaže kandidat v prvem delu izpita slab uspeh, velja, da izpita ni opravil, in se ga ne pripusti k drugemu delu izpita.

Čl. 12.

Zapisnike po čl. 8. in 10. kakor tudi v primeru čl. 11. predloži predsednik kraljevske banske uprave, zapisnik o prvem delu izpita, če je bil opravljen z uspehom, pa hrani do drugega dela izpita. Kandidatu, ki je z uspehom opravil viničarski izpit, izda kraljevska banska uprava potrdilo po priloženem obrazcu.

Oni, ki je opravil viničarski izpit, ima pravico do naslova »viničarski pomočnik«.

Čl. 13.

Kandidat, ki izpita ni opravil, more izpit ponavljati največ dvakrat. Da kandidat izpita ni opravil, velja tudi, če je od izpita odstopil (4. odstavek čl. 8.).

Kandidat, ki je v prvem delu izpita pokazal dober uspeh, v drugem delu pa tako slabega, da je dobil slabo končno oceno, ponavlja samo drugi del izpita.

Čl. 14.

Stroške izpraševalne komisije poravnava kr. banska uprava.

Čl. 15.

V letu 1940 se opravlja viničarski izpit tako, da se opravi teoretični in praktični izpit skupno v mesecu maju. Prijave se morajo predložiti kraljevski banski upravi najkasneje do 21. aprila t. l.

Čl. 16.

Ta pravilnik stopi v veljavo, ko se razglasi v Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine.

V Ljubljani, dne 6. aprila 1940.

Ban:

Dr. Natlačen s. r.

Svet v frontah

Nemčija je v zvezi z angleško-francoskimi sklepi, ki so zelo resnega značaja, po svojem časopisu izjavila, da bo na vsak nasprotni ukrep pri nevtralizaciji nastopila in da bo s primernimi sredstvi preprečila, da bi Anglija in Francija mogli pri nevtralizaciji kaj storiti, kar bi moglo škodovati Nemčiji in njenemu uvozu iz nevtraliziranih držav.

Ker so se Nemci bali, da ne bi Angleži na Norveškem izkrcali svojo vojsko, so od Norveške zahtevali, naj se postavi pod nemško vojaško zaščito.

Norveška je nemško zahtevo odklonila, nakar je sledila nemška vojna napoved. Nemci so v dveh dneh zasedli vso Dansko ter glavna pristanišča Norveške. Postavili so tudi že novo norveško vlado. Ti dogodki so povzročili po vsem svetu veliko senzacijo.

Velike nepoznanke v sedanjem položaju so 4 velesile, ki se vojne ne udeležujejo in s katerimi vojskujoče se države ne mo-

rejo tako brezbrizno postopati, kakor bi na primer lahko postopale z malimi nevtralnimi državami. To so: Italija, Sovjetska, Amerika in Japonska.

Nevtralne države prihajajo nekako v križni ogenj dveh nasprotnih si tabovorov in je vprašanje, kako se bodo mogle izkupati tako, da bodo obema taboroma ustregle in da se ne bodo zamerile ne enemu in ne drugemu.

VIKTOR ŽVEGELJ

slikarstvo —
pleskarstvo —
slikanje kulis
in dekoracij

LJUBLJANA
COJZOVA CESTA 1

Rov se je zasul

Roman.

(12) (Nadaljevanje.)

In pripovedoval je, kako so postali oboki kljub dobru paženju, nevarni.

»Saj imate dva moža več«, je rekel inženir, oba Kolarja. Upam, da bosta iz njih dobra rudarja in vaša skupina bo vzor drugim.«

»Kolarja sta vaša; prisilili so jih k delu, ne zahtevate boljšega, poznam ju. Toda s tem, da sta šla v rov, njun ugled v očeh vodij in ljudi le poraste.«

»Sicer pa grem sam v rov, da vidim, kaj je treba napraviti. Skušajte nadoknaditi zamujeno.«

»In Poljanec, gospod Trdin?«

»Čuvajte ga. Tišlerja naj molčita. Toliko časa mora biti, dokler je sposoben za delo.«

Rudniški vodja se je poslovil in prišel je drug obisk. Bil je to nočni delavec, ki ga je poslal odposlanec Tišlerja.

Prišel je pred pisarno v trenutku, ko je odhajal rudniški vodja in potrkal je tako plaho na vrata, da ga inženir, ki se je zatopil v svoje delo, ni slišal.

Dva nova plaha udarca, ki se nikogar nista ujemala z velikimi prsti, ki so udarjali, sta naznanila navzočnost tega človeka.

»Kaj je še?« je rekel inženir.

Oči je obrnil proti vratom in usta so bila odprta, da dajo čim krajši odgovor, preprosto navodilo za mučno delo. Še vedno so ga čakali neizpolnjeni seznam, kakor odprta okenca.

Rudar se je počasi približal, nespretno je šel s colkljami po linoleju in parketu, ker za to niso bile narjene.

»A, vi ste, Bole? Kaj je?«

Ubožec je bil ves v zadregi. Da, lahko se je v rovu razumeti z drugimi rudarji, celo z predpostavljanimi in z odposlancem, toda s tem gospodom inženirjem, ves je v zadregi pred temi očmi, ki ga gledajo naravnost v obraz.

»Veste, gospod Trdin... v rovu Svete Barbare... saj sami veste... ni nekaj v redu. Delavci si ne upajo ničesar več... saj razumete...«

Vso noč so stene ječale, vse se je treslo kot drevo v vetru... Ne vem, kako bi vam rekel, gospod Trdin.«

Inženir ni odgovoril niti besede; dvignil se je, zaprl seznam in poslušal.

»Rekli so mi, da naj vam to povem. Radi bi, da bi prišli z nadzornikom, ali pa sami pogledat, kakor pač hočete.«

Inženirjev obraz je izražal v tem hipu resničen strah. Ustnice so se stisnile in duša je postala toga. V očeh, zdelo se je, da gledajo nekaj novega, se je zrcalil strah.

»Pridem... saj sem jim obljubil. Zakaj ta nestrpnost... Ali je tako hudo? Tukaj sem na delo priveden. Preiskava radi denarnice, zakasneli računi in sedaj še to! Človek bi glavno izgubil... Rečem vam, prav res, da me danes ni vredno zavidati!«

»Pa tam spodaj je nujno, gospod Trdin. Niso moje stvari, kakor vi pravite, ampak to so tudi naše stvari, sami dobro veste. Tu si služimo kruha, a ga ne bi radi plačali s svojim življenjem. Nihče ne bo tega zahteval.«

»Prav, Bole. Pustim vse. Sicer bi tudi drugače koj odšel.«

Pisarniški, celo rudniški ljudje, če jim ni še kak pripetljaj iztiril njihovega enoličnega življenja, so čisto iz sebe, če pride kaj nepričakovane. Nikogar ni v tej veliki prazni pisarni, da bi dal nasvet, a treba je odločitve, resne in težke, polne odgovornosti. Vse je kričalo inženirju, da mora oditi, a nihče ni rekel, kaj mora reči in storiti tam spodaj; nihče mu ni nudil rešitve na vprašanja, niti na ta iz pisarne ne, čeprav so kričala po ureditvi.

Inženir je še zaprl velik sešitek, poln stisnjenih števil in se je požuril ven.

»Obleko za v rov,« je zaklical hišniku, »hitro!«

Noseč svojo rudniško obleko je teklen proti svoji kabini in odšel iz nje pripravljen za odhod.

Zvonec je zapel. Odgovorili so, da nalagajo in da dvigalo takoj pride. Pet minut razburjenja, čakanja in natovorjeni vagončki so se prikazali. Hitro so jih odpravili.

»Vedno zahtevajo lesa, gospod Trdin, a premoga ne dobavljajo dovolj. Drugače so do sedaj imeli že za deset dvigal, danes pa šele osem. Nekaj ni v redu.«

»Grem pogledat. Pošljite mnogo lesa, kolikor ga bodo zahtevali.«

Oči ljudi so izpraševale vodjo. Nikdar pa še niso videli tako nemega, tako vsega iz sebe, nikdar se mu ni še tako mudilo v rovu. Kadar je rudniku nesreča blizu, čutijo ljudje, ki nimajo drugega opravka kot le s črno zemljo, trepetanje globin, ki se hočejo maščevati.

Zopet je zazvonilo in inženir sam v kletki, ki ni bila za ljudi, ampak za les in premog, se je sedaj spuščal na dno, nasproti nevarnosti, morda nesreči.

(Dalje prihodnjik.)